

Egy egyházmegye bemutatkozik – I.

Bács-Kiskun egyházmegye zenei életéről Kecskeméti Pál, kiskőrösi kántorral beszélgettem. Ő látja el egyházmegyéjében a zenei előadói tisztséget.

F. G.: *Hány gyülekezet van az egyházmegyében, és milyen nagyságúak ezek?*

K. P.: Egyházmegyénkben tizenegy önálló gyülekezet van. Ezeknek az önálló gyülekezeteknek vannak szórványai. Megyénkben a legnagyobb gyülekezet a kiskőrösi, ahol én is szolgálok. Azután a soltvadkerti következik a sorrendben. Soltvadkert egyébként esperesi székhely is. Hartán németajkú, Dunaegyházán pedig szlovák nyelvű gyülekezet van. Jelentős még Kecskemét egyre növekvő létszámú gyülekezete is.

F. G.: *Hány fő végzi a kántori szolgálatot?*

K. P.: Tudomásom szerint mindegyik gyülekezetünkben van kántor, tehát nem a lelkésznek kell ingáznia a szószék és az orgona között. Legtöbben nálunk, Kiskőrösön végzik a szolgálatot, mert itt hárman vagyunk kántorok. Tudnunk kell azt is, hogy itt minden reggel tartunk istentiszteletet, tehát minden reggel kell kántori szolgálat is. Az esték is foglaltak, mert szinte minden estére van valamilyen programja gyülekezetünknek. Nem ritka az olyan eset sem, amikor egy napra két vagy három temetés is adódik, ahol a kántornak szolgálnia kell. A felmerülő sok-sok feladatot egy ember nem tudná ellátni. Van olyan eset is, amikor egyszerre több helyen tartunk valamilyen alkalmat, így tehát szükséges az, hogy több kántor végezze a munkát.

A többi gyülekezetben nem tudok főállású kántorokról. Olyanokról tudok, akik nyugdíjasként végzik ezt a szép és nemes feladatot.

F. G.: *Milyen a kántorok képzettsége?*

K. P.: Nem könnyű erre a kérdésre válaszolni. A kérdést értem, bizonyosan arra gondolsz, hogy valamilyen zenei szakiskolát, esetleg főiskolát végeztek-e kántoraink. Nem tudok ilyenről. Azokból a régi kántorokból tevődik össze kántoraink sora, akik valamikor régen elvégezték Fóton a hiányt pótló kántorképzőt. Hiszen köztudott, hogy a kántor-tanítóinknak választani kellett a kántorság vagy a tanítói állás között. Sokan felmondták állásukat az egyháznál és tanítóként dolgoztak tovább. Hála legyen Istennek azért, hogy akik ezután a nehéz időszak után jelentkeztek a fóti kántorképzőbe, ma hűségesen végzik a szolgálatukat.

Azért nem könnyű megítélni, hogy milyen egy kántor képzettsége, mert hallottam már nagyon alacsony képzettségű kántortól szépen előadott darabot, és hallottam magas zenei végzettséggel rendelkezőtől botrányosan előadottat is. Természetesen törekednünk kell arra, hogy kántoraink mind jobban képzett emberek legyenek, mert színvonalas zenére volna szükség mindenhol, de különösen az Isten házában.

Magamról csak annyit, hogy Fóton kaptam oklevelet. Az oklevél megszerzése után külön képzésre Trajtler Gáborhoz jártam. Nem hagytam abba tanulmányaimat, de hivatalos államilag elismert zeneiskolai végzettségem nincsen. Sajnos még mindig nincs megoldva a kántorok továbbképzése. Persze kettőn áll a vásár, mert nagyon sokszor lusták a kántorok arra, hogy képezék magukat, és megelégszenek szerény repertoárral. Nem ártana, ha gon-

dolkodnának ezen. Jó, ha a kántorok ösztönzést és biztatást kapnak arra, hogy érdemes tanulni és tovább fejlődni. Az ösztönzést nemcsak szóban gondolom, hanem anyagi megbecsülésben is. Amikor én itt Kiskőrösön munkába álltam mint főállású kántor, feladtam jól fizető szakmát. Nem volt könnyű negyedannyi fizetésért dolgozni. Szerencsére a gyülekezet a későbbiekben felismerte, hogy rendezni kell az anyagiakat is, mert csak szeretetből nem lehet egy szakmát művelni. Nagyon sok múlik azon, hogy a lelkészek hogyan tekintenek kántoraikra. Nekem az volt a szerencsém, hogy olyan lelkész került Kiskőrösre, aki Szegeden ének- és történelemszakos diplomát is szerzett, mielőtt a teológiai tanulmányait elkezdte. Így ő volt a kezdeményezője annak, hogy szolgálati lakást és megfelelő fizetést kaptak. Nem tudom mi lett volna, ha ez nem rendeződik. Olyan lettem volna, mint az a cigányzenész, aki nyáron vályogot vet, télen meg muzsikál.

F. G.: *Mely gyülekezetekben működik énekkar megyétekben?*

K. P.: Tudtommal csak nálunk van énekkar, Kiskőrösön, máshol nincsen. Itt viszont kettő is van. Az egyik egy hetven tagból álló felnőttkórus, a másik egy ifjúsági énekkar, mely nem régen alakult. Meg kell még említenem azt is, hogy a közelmúltban alakult fúvószenekarunk is. Felnőttkórusunkkal egy kazettát is készítettünk, melyen kedvenc énekeinket énekeljük.

Kiskőrösön már hagyománnyá vált, hogy minden évben megrendezzük az adventi kórustalálkozót, melyen a város összes énekara részt vesz és szolgál. Nemcsak a keresztyén felekezetek énekara, hanem az iskolák énekara is felkészülnek erre a szép alkalomra. Jó dolognak tartom ezt, hiszen így egymást hallgatva az énekarak ösztönzést kapnak arra, hogy tanuljanak új műveket is. Tudok olyan énekarról, amely egy ilyen alkalmon kapott ösztönzést arra, hogy megalakuljon. Ilyen kisváros életében, mint a mienk, ez nagyszerű lehetőség arra, hogy megismerjük és megszeressük egymást, keresztyének és nem keresztyének együtt készüljenek karácsony ünnepére. Az alkalom azzal szokott befejeződni, hogy minden énekkar a színpadra vonul és a közönséggel együtt énekeljük a „Csendes éjt”. Nem hangversenyzés a cél és nem az egymás kórusának a kritizálása, hanem az egymás megismerése, elfogadása. Bács-Kiskun egyházmegyében nem tudok olyanról, ahol lenne ehhez hasonló.

F. G.: *Hogyan ítéled meg a gyülekezetek éneklési kedvét?*

K. P.: Kiskőrös evangélikussága mindig szeretett énekelni. Az ellenreformáció idején volt olyan idő, amikor nem volt templomunk és nem volt lelkészünk. De volt a gyülekezetnek énekeskönyve és nem is akármilyen. Szlovák nyelven íródott Tranoscius. Ez az énekeskönyv tartotta meg híveinkben az evangélikus hitet.

Az éneklésszeretet abban is megmutatkozik, hogy híveink megszerették az új énekeskönyvünket is. Sok éneket tudnak könyv nélkül is. Istentisztelet előtt idősebb testvérek előénekesként énekeltek az énekeket. Sajnos csak az idősek, mert a fiatalok gátlásosak és nem mernek éneklést kezdeményezni. Temetések alkalmával is énekel a gyülekezet addig, amíg a lelkész és a kántor meg nem érkezik. Ami nekem szomorúságot okoz, hogy mostanában sok helyen a temetéseken is magnetofonos nyikorgás váltja fel az éneklést. Lassú tételek, gyászindulók és mindenféle szörnyűség hangzik el ilyen temetésen.

Jó lenne az, ha a gyülekezet énekelne, mert az igazi részvét akkor nyilvánul meg. Kántoraink felelősek azért, hogy éneklő gyülekezetek legyenek. Ismerek olyan kántort, aki magnetofonnal jár a temetésre és kíséretet nyekerget csodálatos hangja alá. Mindenki csodálja és nagyon tetszik a gyülekezetnek. Szegény utódját már most sajnálom, mert az éneklő gyülekezetet könnyű megszűntetni, de nem egyszerű feladat a gyülekezetet énekre nevelni. Sok türelem és szeretet kell ahhoz, hogy az emberekkel megszerettessük az éneklést. Azt hiszem, akik hitoktatást tartanak az iskolákban, azoknak erről többet nem kell mondani, mert tudják, hogy milyen nehéz ma a fiatalokat rávenni, hogy nemcsak az a zene, amit hallgatnak, hanem az a legszebb zene, amit ők énekelnek. Meg kell szeretetni velük saját hangjukat. Bátorítani kell őket, hogy merjenek énekelni, mert az éneklés természetes dolog.

Osszegezve úgy látom, hogy itt Kiskőrösön az éneklési kedv elfogadható, de sajnos vannak olyan gyülekezetek egyházmegyénkben, ahol a kántor produkciója van előtérben és nem a gyülekezet éneke.

F. G.: *Van-e olyan gyülekezet az egyházmegyében, melyben élő hagyománya volt a liturgikus éneklésnek?*

K. P.: Kiskőrösön addig volt liturgikus éneklés, amíg szlovák nyelven folyt az istentisztelet. Mostanában csak minden évben egy alkalommal tartunk szlovák nyelvű istentiszteletet. Ilyenkor az énekek magyarul szólnak, a liturgia szlovákul megy, a prédikáció szintén szlovákul hangzik. A többi gyülekezetben sem tudok arról, hogy hagyomány lett volna a liturgikus éneklés. Viszont nem tettünk le arról a tervünkről, hogy megtanítsuk gyülekezeteinket a liturgikus éneklés örömére és szépségére.

Finta Gergely

* * *

Sok esetben tapasztalhatjuk, hogy egy megújított orgona újulást hoz egy gyülekezet zenéi életében. Így történt ez Kecskeméten is. A következő beszámoló – hisz a Bács-Kiskuni Egyházmegye egyik fejlődő gyülekezetéből kaptuk – aktuálisan kapcsolódik az előző beszélgetéshez.

Kecskemét – egy korszerű orgonafelújítás

A kecskeméti evangélikus gyülekezet rüsselscheni testvérgyülekezete segítségével újította fel Angster-orgonáját. A legkorszerűbb restaurálási elvek szerint az eredetileg pneumatikus hangszert ebben a formában állította helyre a németországi HARD cég. A mintegy kéthónapos munka során minden szükséges javítást elvégeztek (bőrözés, szelláda- és játszóasztal-javítás...), továbbá pótolták a háború idején rekvirált sípokat.

1993. szeptember 9-én ünnepi hangversenyen mutatta be *Trajtler Gábor* a megújult orgonát a gyülekezetnek és az orgonamuzsika kedvelőinek. Azóta azon túl, hogy az istentiszteletek zenéjét gazdagítja a széphangú romantikus orgona, a kórushangversenyeken túl orgonaestek megrendezésére is mód nyílt *Lehotka Gábor, Révész László, Gáncs Aladár, Finta Gergely* és *Király Csaba*